

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Strasser Dr. Józsa Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Strasser Tibor ügyvéd) által képviselt felperes neve (....) felperesnek, a Sár és Társai Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Sár Csaba ügyvéd) által képviselt alperes neve (....) alperes ellen szerzői jogdíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. február 16. napján kelt, 3.P...../2013/13. számú ítélete ellen a felperes által 14. sorszámon, az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben, a kamatfizetés tekintetében megváltoztatja és az alperest arra kötelezi, hogy 15 nap alatt fizesse meg a felperesnek 342.470 (Háromszáznegyvenkettőezer-négyszázhetven) forintnak 2014. június 16. napjától 2015. április 16. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú perköltséget a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 341.470 forintot, és annak 2009. január 1. napjától a kifizetésig számított Ptk. 301. §-a szerinti törvényes késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Akként rendelkezett, hogy a perköltséget a felek maguk viselik.

A tökekövetelés tekintetében az ítéletet a fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította.

Az ítélet tényállása szerint az alperes 2008 év júliusában be kívánta mutatni E. M. - K. H. G. - K. D.: Fiatalság Bolondság című operettjét S. D. rendezésében. A felperes K. D. szerző jogutódjaként rendelkezik a műben elhangzó egyes dalok szerzői jogával. A felek, illetve a felperes megbízásából eljáró U. Bt. szerződést kötöttek, amely szerint a felperes hozzájárult a fenti operett szerződés szerinti formában és helyen, két meghatározott időpontban megtartandó előadásához. A szerződés tartalmazta a jogdíj mértékét és annak megfizetésének módját. A felek az előadásokat követően is egyeztetéseket folytattak, az alperes a darab további előadásait megtartotta, bár azokra aláírt szerződéssel K. D. szerzői jogai tekintetében nem rendelkezett. A felperes és az alperes hosszas levélváltások után sem jutottak megegyezésre a szerzői jogokat és díjakat illetően. Az alperes 2009 évben a darabot már nem játszotta.

A felperes fizetési meghagyás kibocsátását kérte 641.470 forint összeg tekintetében. Az alperes ellentmondása folytán az eljárás perré alakult.

A felperes keresetében az alperes kötelezését kérte 341.470 forint szerzői jogdíj, valamint e tőkeösszeg után 2009. január 1. napjától a régi Ptk. 301. §-ában meghatározott késedelmi kamat, továbbá 300.000 forint kötbér és a perköltség megfizetésére. A perköltség tekintetében a korábbi jogi képviselőnek megfizetett díjait 30.000 forint és 18.700 forint összegben számította fel, amelyről számlamásolatot csatolt. Előadta, hogy a felperesi jogelőd művét az alperes felhasználta, ezért köteles szerzői jogdíjat fizetni. Ennek összegét az alperes által számított és általa elismert 341.470 forint összegben jelölte meg. A 300.000 forintos kötbérigényét az U. Bt. és az alperes között korábban fennállt szerződés 8. pontjára alapította, mely pont kártérítést helyez kilátásba a szerződés bármely pontjának megsértése esetére. A felperes állítása szerint az alperes a szerződést megszegte, mert a darabot a Budapesti Városmajorban engedélyezett két előadást követően tovább játszották más helyszíneken is 2008 évben. A késedelmi kamatkövetelés kezdő időpontját 2009. január 1-jében arra tekintettel jelölte meg, hogy 2008 évben még játszották a darabot, 2009-ben pedig már nem.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte, melynek összegét 621.826 forintban jelölte meg a csatolt ügyvédi megbízási szerződés és tényvázlat figyelembevételével. Vitatta a felperes perbeli legitimációját. Arra hivatkozott, hogy a legnagyobb körültekintéssel igyekezett eljárni és tisztázni próbálta a szerzőség kérdését. Az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület sem tudott azonban választ adni arra, hogy a K. szerzői hagyaték kit illet, majd 2008 novemberében arról tájékoztatta az alperest, hogy a szerzői jogokkal jogutódként a felperes rendelkezik. A felperes a szerzői jogok tisztázásában egyáltalán nem működött együtt az alperessel, tájékoztatást ismételt kérésre sem adott. Az alperes az általa kiszámított és elismert szerzői jogdíjat ügyvédi letétbe helyezte, amelyet azért nem fizetett ki az U. Bt. részére, mivel az a számlaadást megtagadta, erre tekintettel az alperes a fizetési kötelezettségével késedelembe nem esett, szerződésszegést nem követett el és a perre okot nem adott, ezért a perköltségek teljes egészében a felperest terhelik. Nem vitatta, hogy nem állt rendelkezésre a felek között érvényes írásbeli szerződés a perbeli operettben szereplő K. D. dalszövegek felhasználására, és annak tényét sem, hogy a két városmajori előadás után további színházi előadásokra került sor, azonban arra hivatkozott, hogy mindent megtett a szerződés megkötése érdekében. A felperes által rendelkezésére bocsátott szerződéspéldányt aláírta, a felperes azonban a szerződés aláírását és visszaküldését megtagadta. Ráutaló magatartásával azonban kifejezetten engedélyt adott a próbák folytatására és az előadások lebonyolítására, ezért a perbeli felhasználás nem tekinthető jogosulatlannak, így nem történt szerzői jogsértés.

Az elsőfokú bíróság a keresetet részben alaposnak találta. Határozatát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) 16. §-ának (1) bekezdésére, 42. §-ának (1) bekezdésére, 45. §-ának (1) bekezdésére, 94. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 2013. évi CLXXVII. törvény 8. §-ának (2) bekezdése alapján alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) 246. §-ának (1) bekezdésére alapította.

Megállapította, hogy a perben nem volt vitatott, hogy a felek, illetve megbízottaik között szerződés állt fenn a 2008. júliusi előadásokra vonatkozóan, a vita tárgyát az képezte, hogy a további operett előadások jogsértő vagy szerződésszegő módon kerültek-e megrendezésre. Utalt arra, hogy a felek az írásbeli szerződésükben a kötbért a szerződés bármely pontjának be nem tartása esetére helyezték kilátásba. A szerződés 7. pontjában viszont azt is rögzítették, hogy a megállapodás kizárólag a színház 2008. július 11-ei és 12-ei előadásaira érvényes. Ebből következően az nem alkalmazható a darab más időpontokban játszott előadásaira, így azokkal a szerződés bármely pontját nem is lehetett megsérteni. Ugyanakkor a felperesi magatartás alapján - mely szerint a próbán aktívan részt

vett, a színészeket instruálta, lelkesítette, majd szerződéstervezetet készített és azt az alperesnek megküldte - az alperes joggal gondolhatta azt, hogy az együttműködés folytatódni fog. Azzal tehát, hogy a lekötött további előadásokat lejátszotta, a korábbi szerződést nem szeghette meg, míg a további előadásokra nézve szerződés nem jött létre. Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság a kötbérigényt elutasította.

A szerzői jogdíj alperes által elismert összegét az elsőfokú bíróság - arra is tekintettel, hogy a felperes ezen összegben tartotta fenn keresetét - figyelembe vette, és annak megfelelő összegben kötelezte az alperest a meg nem fizetett jogdíj gazdagodáskénti kiegyenlítésére. Nem fogadta el az alperes védekezését, mely szerint azért nem tudott korábban teljesíteni, mert nem kapott számlát, utalva arra, hogy részteljesítést is eszközölhetett volna az alperes a jogdíj tekintetében, míg az áfa összegét visszatarthatta volna számla hiányában, illetve később a számla iránti igényét érvényesíthette volna más eljárásban. Az alperes saját előadása szerint már 2008 novemberében az Artisjus tájékoztatása alapján egyértelmű tudomást szerzett a felperesi jogutódlásról, így a szerzői jogdíjat számla nélkül, átvételi elismervényen - nyugta ellenében - a szerző jogutódjának, mint magánszemélynek megfizethette volna. A felperes magánszemélyként indította a pert, így az alperes a perre okot adott, és késedelembe is esett a szerzői díj vonatkozásában. Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes késedelmi kamatkövetelésének is helyt adott.

A perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdés második mondata alapján a pernyertesség-pervesztesség közel azonos arányára tekintettel akként rendelkezett, hogy a felek a költségeiket maguk viselik.

A határozattal szemben mindkét peres fél fellebbezést nyújtott be.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az alperes 300.000 forint kötbér és járulékai, valamint a felperes perköltségének megfizetésére kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felek közötti szerződés 7. pontját az alperes nem sértette meg, amikor az ott írt előadásokon túl is tartott előadást. A hivatkozott pont helyes értelmezése szerint két konkrét előadásra kapott jogosultságot az alperes, amelyet nyilvánvalóan megszegett azzal, hogy további előadásokat is tartott. Mivel e magatartásával nem vitathatóan megszegte a szerződés két előadásra szóló jogosultságát, így mindenképp kártérítéssel tartozik, amelynek összegét a kötbérrel rögzítették. Ettől eltérő álláspont esetén is azonban a felperes részére részperköltség megállapítása indokolt, mivel nem egyenlő arányú a felek pernyertesség-pervesztessége, a felperes pernyertessége magasabb, tekintettel arra, hogy bonyolultabb és költségigényesebb kérdésben lett pernyertes, így számára részperköltség jár abban az esetben is, amennyiben a per fő tárgya tekintetében az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyná.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a felperes kamatkövetelésének elutasítását, továbbá az elsőfokú eljárással az alperes oldalán felmerült valamennyi perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Ez utóbbi tekintetében ismételt arra hivatkozott, hogy a perre okot nem adott, a tőkekövetelés jogosságát elismerte, míg a felperes indokolatlanul késedelmeskedett a perbeli legitimációja igazolásával, továbbá a tőkekövetelésen felüli követelések tekintetében a kereset nem alapos. Bejelentette és igazolta, hogy a keresettel követelt 341.470 forint tőke összeget a hatályos rendelkezések szerinti személyi jövedelemadó előleg levonásával az elsőfokú ítélet meghozatalát követően megfizette a felperesnek. Ismételt előadta, hogy azon körülményről, miszerint az U. Bt. a keresettel érvényesített jogdíjigényt a felperesre átruházta, az alperes csak a perindítást követően, a per 2014. június 16-ai tárgyalásán szerzett tudomást. Az ekkor F/16. szám alatt csatolt dokumentum a felperes részéről az alperes

irányába a Ptk. 328. §-ának (3) és (4) bekezdése szerinti értesítésnek minősül, ebből következően az alperes 2014. június 16-áig a felperes hibájából nem volt abban a helyzetben, hogy a felperesnek teljesítse a jogdíjfizetést. Ebből az következik, hogy a perre okot nem adott, ezért az alperes perköltségének megtérítésére a felperest kellett volna kötelezni, másrészt alaptalan a felperes kamatkövetelése is. Az elsőfokú ítélet indokolása az alperes fellebbezési álláspontja szerint nem tér ki lényeges körülményekre, hiányos a tényállás és a releváns iratok ismertetése is. Nem tartalmazza azt a lényeges körülményt sem, hogy nem a felperes, hanem a felperes által képviselt, de tőle különböző jogalany lépett fel a perbeli időszakban K. D. szerzői vagyoni jogai érvényesítése érdekében. Az alperes többször kísérletet tett a jogdíj megfizetésére, annak összege rendelkezésre állt az alperest képviselő ügyvédi irodánál, a jogdíj kifizetésének legnagyobb akadálya az volt, hogy az U. Bt. nem volt hajlandó számlát adni a fizetendő összegről és nem fogadta el az alperes által szerződészerűen felajánlott jogdíjat. Az alperes egészen az elsőfokú ítéletig nem rendelkezett megfelelő, az alperesi gazdasági társaság számviteli nyilvántartásához szükséges alapbizonylattal a jogdíj megfizetésére, bár arra 2008-tól mindvégig készen állt. Ennél fogva az alperes a perre okot nem adott és perköltségeinek megtérítését a felperestől igényelheti. Az alperes szándéka az abszolút jogtisztta, szerzői jogszabályoknak megfelelő jogosítás és jogdíjfizetés teljesítése volt, a jogosulti pozíció tisztázatlansága csakúgy, mint a felperes jogosulti minőségének rendezetlensége nem tekinthető az alperesnek felróható körülménynek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet felperes fellebbezésével támadott részének helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésével támadott részének helybenhagyására irányult.

Fellebbezéssel nem volt támadott a felperes meghaladó keresetét elutasító, valamint az alperest 341.470 forint tőke megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezés, ezért azokat a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján nem érintette.

A felperes fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást lényegében helyesen állapította meg és abból túlnyomó részt helytálló érdemi döntést hozott. Ítélete jogi indokait a Fővárosi Ítéltábla nagyobb részt osztotta, a fellebbezésekben foglaltakra tekintettel azokhoz az alábbiakat fűzi.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az alperes 300.000 forint kötbér és járulékai, valamint a felperes perköltségének megfizetésére kötelezését kérte, míg az alperes fellebbezése a felperes kamatkövetelésének elutasítására, továbbá az elsőfokú eljárással az alperes oldalán felmerült valamennyi perköltség megfizetésére kötelezésére irányult.

A másodfokú bíróságnak a fellebbezések következtében abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy alappal került-e sor a felperes kötbérkövetelésének elutasítására az elsőfokú bíróság által, illetve alapos volt-e az elsőfokú ítéletnek a kamatfizetés valamint a perköltség-viselés tekintetében meghozott döntése.

Az Ítéltábla a kötbér-igény vonatkozásában az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta. Az alperes és az U. Bt. között 2008. július 4-én létrejött szerződés 8. pontjában a szerződő felek abban állapodtak meg, hogy „a szerződés bármely pontjának be nem tartása esetén a szerződés azonnal hatályát veszti

és a jogosultat, illetve annak képviselőjét - Ügynökséget 300.000 forint kártérítés illeti meg". Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy ez a kikötés a szerződéskötés időpontjában hatályban volt régi Ptk. 246. §-ának (1) bekezdése szerinti kötbérnek felel meg, amely szerint a kötelezett meghatározott pénzüsszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, nem, vagy nem szerződésszerűen teljesít.

A kötbér a szerződés nem teljesítése vagy nem szerződésszerű teljesítése esetére kikötött pénzüsszeg. A feleknek a szerződésben kifejezetten meg kell jelölniük, milyen szerződésszegést kívánnak kötbérrel biztosítani. A kötbér funkciója, hogy általán-kártérítésként szolgáljon szerződésszegés esetén. A kötbérfizetési kötelezettség megállapításhoz nem elegendő, hogy a kötelezett ne, vagy ne szerződésszerűen teljesítsen, hanem az is szükséges, hogy a nemteljesítésért, illetve a késedelmes vagy hibás teljesítésért vétkes legyen, azaz hogy a teljesítés érdekében nem úgy járt el, ahogy ez az adott helyzetben általában elvárható [Ptk. 339. § (1) bekezdés, Ptk. 318. § (1) bek.].

Helytállóan hivatkozott az alperes a fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a szerződés 7. pontja konkrétan meghatározza a szerződés tárgyát, amikor kimondja, hogy az „kizárólag a színház 2008. július 11-ei és 12-ei előadásaira érvényes”. A színház a megjelölt napokon a darabot előadta, az U. Bt. a jogdíjat megfizette, így a szerződés teljesedésbe ment, ezáltal megszűnt. Azzal tehát, hogy a lekötött további előadásokat a színház lejátszotta, a korábbi szerződést nem szeghette meg, míg a további előadásokra nézve szerződés nem jött létre. A szerződés megszűnését követő cselekmények szerződésszegésként nem értékelhetők, ezért a felperes kötbérvételezése alaptalan, az elsőfokú bíróság döntése pedig a kötbérvételezés elutasítása terén megalapozott volt.

Részben alapos volt az alperes fellebbezése a kamatfizetés tekintetében. Helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet nem tulajdonított kellő jelentőséget annak, hogy nem a felperes, hanem egy általa képviselt, de tőle különböző jogalany - az U. Bt. - gyakorolta a perbeli időszakban K. D. szerzői vagyoni jogait, és érvényesítette jogdíjigényét. A korábbi felhasználási szerződést is az U. Bt. kötötte az alperessel, és e gazdasági társaság állított ki számlát az alperes felé. A perbeli időszakra vonatkozó szerződéstervezetet, illetve ajánlatot is az U. Bt. adta az alperesnek azzal, hogy az ajánlat szerint a jogdíjat az U. Bt. felé kellett teljesíteni, továbbá a felek között 2008 végén, illetve 2009-ben folytatott levélváltás során is az U. Bt. lépett fel jogdíjigénnyel az alperes irányába. Az alperes a periratok szerint többször kísérletet tett a jogdíj megfizetésére, annak összege rendelkezésre állt az alperest képviselő ügyvédi irodánál, az U. Bt. azonban nem fogadta el az alperes által szerződésszerűen felajánlott jogdíjat.

Azon körülményről, hogy az U. Bt. a keresettel érvényesített jogdíjigényt a felperesre átruházta, az alperes csak a perindítást követően, a per 2014. június 16-ai tárgyalásán szerzett tudomást, erre helyesen utalt a fellebbezés. Az alperes tehát 2014. június 16-áig a felperes hibájából nem volt abban a helyzetben, hogy a felperesnek teljesítse az általa elismert összegű jogdíjat. Ebből az következik, hogy ezen időpontig a jogdíjfizetéssel késedelembe nem eshetett, így késedelmi kamatot erre az időszakra nem köteles fizetni. 2014. június 16-án azonban kétséget kizáróan tudomást szerzett arról, hogy az U. Bt. a 2013. április 2-ai keltű megállapodással a „szerzői jogokat visszaszármaztatta felperes neve magánszemélyre” (8. számú jegyzőkönyv ötödik bekezdés utolsó két sora), amely - ahogy arra helytállóan hivatkozott az alperes a fellebbezésében - a Ptk. 328. §-ának (3) és (4) bekezdése szerinti értesítésnek tekinthető. Ettől az időponttól kezdve azonban semmi nem akadályozta az alperest abban, hogy a megfelelő jogosult számára teljesítést eszközöljön, ennek hiányában tehát a jogdíjfizetéssel késedelembe esett, ezért 2014. június 16-ától a teljesítés napjáig - 2015. április 16-áig - terjedően az új Ptk. 6:48. §-ában foglalt mértékű késedelmi kamatot tartozik a

felperes javára megfizetni.

Nem volt osztható azonban az alperes fellebbezési álláspontja a perköltség tekintetében. A Pp. 80. §-ának (1) bekezdése szerint ha az alperes a perre okot nem adott, és a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri, az alperes költségében a felperest kell elmarasztalni. A Pp. 80. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés a Pp. 78. § (1) bekezdéséhez viszonyítva kivételes szabály. Ennek alapján a pernyertes felperes perköltség fizetésére kötelezésének két, együttesen megkövetelt feltétele van, mégpedig az, hogy az alperes a perre okot nem adott, és az első tárgyaláson azonnal elismeri a felperes követelését. Azt a tényt, hogy az alperes mikor szolgáltat okot a perre, a bíróságnak az eset összes körülményének gondos mérlegelésével kell megállapítania. Ezeknek a körülményeknek a vizsgálatánál lényeges, hogy a felperesnek is mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy igényét az alperessel szemben akár a pert megelőzően, akár a per megindításakor hitelt érdemlően megalapozza. A bírósági gyakorlat szerint az alperes akkor nem ad okot a perre, ha semmi olyat nem tesz, aminek nyomán a perindítás szükségessé válik, másfelől pedig mindent megtesz annak érdekében, hogy a felek közötti vita a polgári per igénybevétele nélkül elintézhetővé váljék. Az ítélezési gyakorlat következetesen ragaszkodik ahhoz a törvényi előíráshoz, hogy a pervesztesnek a perköltség fizetése alóli mentesülése két együttes feltétel fennállásához kötött, ezért a felperes követelésének az első tárgyaláson történt azonnali elismerése elengedhetetlen akkor is, ha a perre okot nem adott. Az elismerésnek azonnalinak és feltétel nélkülinek kell lennie. A perköltségviselés alól mentesül a perre okot nem szolgáltató alperes akkor is, ha az első tárgyaláson teljesít. A perbeli esetben azonban ez utóbbi törvényi feltétel hiányzik, az alperes a követelést nem ismerte el illetve nem teljesítette az első tárgyaláson, így e kivételes szabály alkalmazására a perköltség viselésről hozott döntés során nem volt lehetőség. Ennek hiányában azonban helytállóan döntött az elsőfokú bíróság, amikor a Pp. 81. §-a (1) bekezdésének alkalmazásával akként rendelkezett, hogy a felek a költségeiket maguk viselik.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve annak fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben, a kamatfizetés tekintetében a fent írt módon megváltoztatta, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú perköltségről a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében akként rendelkezett, hogy azt a felek - a pernyertesség-pervesztesség közel azonos arányára tekintettel - maguk viselik.

Budapest, 2016. február 25.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelűl: